

Polski Instytut Spraw Międzynarodowych
Biuro Analiz

BIULETYN

nr 18 (122) • 24 marca 2003 r. • © PI&M

nr egz. PI&M 5 20

Redakcja: Krzysztof Balon, Sławomir Dębaki (redaktor naczelny), Dorota Dołęgowaka (redaktor techniczny),
Maciej Krzysztofowicz, Urszula Kurczewska, Wiesława Lach (sekretarz Redakcji), Rafał Morawiec

---

Posiedzenie Rady Europejskiej w Brukseli

20–21 marca 2003 r.

Artur Gradziuk, Jolanta Skubiszewska

W dniach 20–21 marca 2003 r. odbyło się w Brukseli posiedzenie Rady Europejskiej (RE). Obrady zapoczątkowała dyskusja na temat rozpoczętej kilkanaście godzin wcześniej interwencji sił koalicyjnych w Iraku. Jednak głównym przedmiotem rozmów były kwestie ekonomiczne, a szczególnie stan realizacji Strategii Lizbońskiej w warunkach spowolnienia wzrostu gospodarki światowej i rosnącego bezrobocia w UE.

Strategia Lizbońska. Strategia Lizbońska, zainicjowana w 2000 r., ma na celu stworzenie w UE do 2010 r. „najbardziej konkurencyjnej i dynamicznej, opartej na wiedzy gospodarki, zdolnej do trwałego wzrostu, z większą liczbą lepszych miejsc pracy i większą spójnością społeczną”. Każdego roku, podczas wiosennego posiedzenia Rada Europejska analizuje postępy w realizacji Strategii Lizbońskiej, wprowadza uzupełnienia oraz określa program działania na następne dwanaście miesięcy. Podstawą budowy najbardziej konkurencyjnej, opartej na wiedzy gospodarki oraz społeczeństwa informacyjnego mają być działania w zakresie udoskonalania systemu edukacji i kształcenia ustawicznego, wspierania innowacyjności, m.in. przez wzrost wydatków UE na badania i rozwój (B+R) do poziomu 3% PKB. Podczas posiedzenia RE zaapelowała do krajów członkowskich UE m.in. o podjęcie konkretnych działań zmierzających do rozwoju technologii komunikacyjnej i promocji prywatnych inwestycji w B+R, a także jak najlepsze wykorzystanie potencjału Europejskiej Przestrzeni Badawczej oraz skuteczniejsze egzekwowanie prawa chroniącego własność intelektualną.

Realizacja Strategii Lizbońskiej wymaga trudnych i nie zawsze popularnych reform strukturalnych. Jednym z największych wyzwań jest reformowanie rynku pracy. Jego celem jest osiągnięcie do 2010 r. zatrudnienia na poziomie 70% (w grupie osób w wieku produkcyjnym). Już dzisiaj wiadomo, że osiągnięcie celu pośredniego, tj. zatrudnienia na poziomie 67% w 2005 r. będzie niemożliwe. W związku z tym postanowiono do lipca 2003 r. uprościć Strategię Zatrudnienia i zwiększyć efektywność jej realizacji. Rada Europejska ponagliła kraje członkowskie UE do reform rynku pracy. Działania te powinny się koncentrować m.in. na nowelizacji prawa pracy,

zmianach systemów podatkowych i przywilejów socjalnych. Celem powyższych reform ma być zwiększenie elastyczności systemu płac oraz aktywności zawodowej wśród ludzi starszych, imigrantów, kobiet i młodzieży. W sytuacji dosyć wolnego tempa reformowania rynku pracy w niektórych krajach członkowskich UE, postanowiono powołać Specjalną Grupę ds. Zatrudnienia (*European Employment Taskforce*), pod przewodnictwem byłego premiera Holandii Wima Koka. Jej zadaniem ma być analiza wyzwań związanych z polityką zatrudnienia oraz zaproponowanie rozwiązań, które szybciej umożliwiłyby krajom członkowskim UE wdrożenie skorygowanej Strategii Zatrudnienia i osiągnięcie zawartych w niej celów.

Omawiano również problemy wynikające z zachodzących w Unii zmian demograficznych: starzenia się społeczeństwa i zmniejszania liczby osób czynnych zawodowo. Rada Europejska wskazała na konieczność zaangażowania państw członkowskich w modernizację systemów opieki społecznej, w tym w reformy systemów emerytalnych, np. zwiększenia zatrudnienia osób starszych. Zgodzono się co do konieczności opracowania przez państwa członkowskie Narodowych Planów Działania, w celu zmniejszenia do 2010 r. liczby osób zagrożonych biedą i wykluczeniem społecznym. Jednocześnie przypomniano o trwającym właśnie Europejskim Roku Osób Niepełnosprawnych i wskazano na konieczność zwiększenia dostępu osób niepełnosprawnych do rynku pracy i lepszej ich integracji ze społeczeństwem.

Kolejnym ważnym zagadnieniem Strategii Lizbońskiej, omawianym podczas posiedzenia RE, był rynek wewnętrzny UE. Dotychczasowe postępy we wdrażaniu niektórych reform są niezadowolające, dlatego wezwano kraje członkowskie do jak najszybszego dostosowania przepisów krajowych do wspólnotowego prawodawstwa w zakresie rynku wewnętrznego. Podczas wcześniejszego posiedzenia Rady Unii Europejskiej ds. gospodarczych osiągnięto porozumienie w sprawie minimalnego poziomu opodatkowania źródeł energii, co jest ważnym etapem na drodze do tworzenia jednolitego, zliberalizowanego rynku energii. Można przypuszczać, że już wkrótce dojdzie również do porozumienia w sprawie umożliwienia odbiorcom swobodnego wyboru dostawców energii, którą to zasadę Komisja Europejska chciałaby wprowadzić od 2005 r. Ponadto ustalono, że do wiosennego posiedzenia RE, w przyszłym roku, osiągnięte zostanie porozumienie w sprawie reform innych obszarów rynku wewnętrznego, tj.: transportu kolejowego, utworzenia Jednolitej Europejskiej Przestrzeni Powietrznej, rynku finansowego, rynku zamówień publicznych. Nie osiągnięto natomiast porozumienia w najistotniejszej dla funkcjonowania rynku wewnętrznego sprawie – harmonizacji przepisów podatkowych. Sprzeciwiły się temu Włochy, żądając anulowania nałożonych na włoskich rolników kar za przekroczenie kwot produkcji mleka. Ujednolicenie przepisów i stawek podatkowych ma podstawowe znaczenie dla wyrównania warunków prowadzenia działalności gospodarczej i konkurencji. Jednak osiągnięcie porozumienia w tej sprawie może okazać się najtrudniejszym do realizacji elementem Strategii Lizbońskiej.

Rada Europejska zdecydowała również o reformie systemu podejmowania decyzji przez Europejski Bank Centralny (EBC). Postanowiono, że łączna liczba osób biorących udział w głosowaniach nie przekroczy 21, w tym 6 z zarządu EBC. Tak więc, gdy do Unii Monetarnej i Walutowej (UMW) będzie należało więcej niż 15 państw, zostanie wprowadzony system rotacji. Kraje członkowskie zostaną podzielone na 3 grupy. Z pięciu największych państw pod względem dochodu narodowego i znaczenia sektora finansowego udział w głosowaniu będzie brało 4 szefów banków centralnych. Drugą grupę, do której będzie należała Polska, utworzy połowa członków UMW, z udziałem 8 jej przedstawicieli w głosowaniu. Pozostałe kraje otrzymają 3 głosy dla swoich przedstawicieli. Decyzja ta oznacza, że członkowie UMW nie zawsze będą mieli bezpośredni wpływ na politykę monetarną EBC.

W sprawie ochrony środowiska, RE wezwała państwa członkowskie do zintensyfikowania wysiłków dla osiągnięcia celów zapisanych w Protokole z Kioto, w tym redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększenia udziału energii odnawialnej w całkowitym zużyciu energii. Realizacja porozumienia w sprawie minimalnego poziomu opodatkowania źródeł energii ma pozwolić na zmniejszenie zależności Unii od importu energii i redukcję emisji dwutlenku węgla do atmosfery.

Podczas posiedzenia omawiano także kwestię bezpieczeństwa na morzu, w związku z niedawną katastrofą tankowca „Prestige”. Wskazano na konieczność szybkiego wprowadzenia w życie uregulowań przyjętych przez Radę UE i Parlament Europejski, dotyczących m.in. wzmocnienia kontroli w portach, wyznaczania portów zapasowych, zainstalowania systemów monitorujących i informujących o ruchu statków na wodach państw UE. Zgodzono się również co do konieczności przyjęcia przed końcem 2003 r. systemu kar za złamanie przepisów dotyczących zanieczyszczeń. Państwa członkowskie zobowiązane zostały, by na najbliższej konferencji Międzynarodowej Organizacji Morskiej wnioskować o ustalenie górnej granicy odszkodowań za doznane szkody ekologiczne na 1 mld euro. Jeśli konferencja nie ustali górnej granicy odszkodowań, wówczas UE może ustanowić specjalny fundusz europejski, w wysokości 1 mld euro, przeznaczony na pokrywanie przyszłych odszkodowań.

Rada Europejska zgodziła się co do konieczności ratyfikowania i wdrożenia w życie przez państwa członkowskie Konwencji z Aarhus oraz osiągnięcia do 2004 r. porozumienia w sprawie dyrektywy o odpowiedzialności za szkody ekologiczne. Rada Europejska wskazała również na konieczność „promocji zrównoważonego rozwoju na skalę globalną” i podkreśliła, że UE powinna pełnić rolę lidera, poprzez realizację porozumień politycznych uzgodnionych m.in. na szczycie w Johannesburgu.

Zagadnienia międzynarodowe. Wiele uwagi poświęcono aktualnym wydarzeniom międzynarodowym, a zwłaszcza interwencji sił koalicyjnych w Iraku. Mimo rozbieżności w ocenie operacji „Wolność dla Iraku”, we wspólnym oświadczeniu zgodzono się co do konieczności włączenia się UE w odbudowę tego państwa, po zakończeniu działań zbrojnych. Podkreślono jednakże, iż koordynowanie odbudowy Iraku należy powierzyć ONZ. Unia Europejska wyraziła wolę uczestnictwa w pomocy humanitarnej dla Iraku. Rada Europejska opowiedziała się za zachowaniem „integralności terytorialnej, suwerenności, stabilności politycznej, pełnym i skutecznym rozbrojeniem Iraku”, a także kontynuacją programu „ropa za żywność”.

Zwrócono uwagę na konieczność pomocy państwom sąsiadującym z Irakiem, w związku z ewentualnością napływu uchodźców. W dokumencie końcowym odniesiono się także do konfliktu izraelsko-palestyńskiego. Rada Europejska ponownie zadeklarowała pełne poparcie dla istnienia dwóch państw, na podstawie granic z 1967 r., i zapowiedziała, że Unia, będzie „nadal czynnie działać na rzecz ożywienia procesu pokojowego na Bliskim Wschodzie”.

Rada Europejska wyraziła poparcie dla reform w Serbii i Czarnogórze, zwłaszcza dalszej demokratyzacji i walki z przestępczością zorganizowaną. Potwierdziła także poparcie UE dla działań Sekretarza Generalnego ONZ, mających na celu rozwiązanie konfliktu cypryjskiego.

W sprawie Korei Północnej potwierdzono, że Unia opowiada się za dyplomatycznymi metodami rozwiązania kryzysu. Zaproponowano zwołanie specjalnej sesji Rady UE na temat sytuacji w Korei Północnej, z możliwym udziałem Japonii i Korei Południowej.

W postanowieniach końcowych z posiedzenia RE, dotyczących rozszerzenia, ponownie wskazano na 16 kwietnia 2003 r. jako datę podpisania Traktatu Akcesyjnego. Rada odniosła się także do pozytywnego wyniku referendum, przeprowadzonego na Malcie, uznając go za „ważny krok na drodze do szerszej Europy pokoju, demokracji, stabilności i dobrobytu”.

Przedstawiciele Belgii, Francji oraz Niemiec zapowiedzieli na kwiecień br. spotkanie prezydenta Francji Jacquesa Chiraka, kanclerza Niemiec Gerharda Schrödera i premiera Belgii Guya Verhofstadta, którego tematem ma być „stworzenie jądra wspólnej europejskiej polityki zagranicznej i wojskowej”.

OGŁOSZENIA

*Polski Instytut Spraw Międzynarodowych
zaprasza na III cykl wykładów publicznych*

**Polska w Unii Europejskiej:
Jaka polityka zagraniczna?**

23 października 2002 – Jerzy Buzek

26 listopada 2002 – Józef Oleksy

17 grudnia 2002 – Waldemar Pawlak

23 stycznia 2003 – Hanna Suchocka

27 lutego 2003 – Jan Olszewski

27 marca 2003 – Jan Krzysztof Bielecki

24 kwietnia 2003 – Tadeusz Mazowiecki

22 maja 2003 – Włodzimierz Cimoszewicz

17 czerwca 2003 – Ryszard Stemplowski (PISM)

**Pałac Staszica, Nowy Świat 72
Sala Lustrzana, godz. 18¹⁵**

Telefoniczna rezerwacja miejsc siedzących – 556 8009 –
w ciągu dwóch dni poprzedzających dzień wykładu (10⁰⁰-16⁰⁰).

**Terminy wykładów mogą ulec zmianie
Informacje: www.pism.pl**